

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

33/00.03.01/2022

Tarkastuslautakunta 11.5.2022 § 28

Kunnanvaltuusto 24.5.2021 §

Sisällys	2
Tarkastuslautakunta	3
Johdanto.....	4
Kunnan henkilöstö.....	4
Luottamushenkilöhallinnon kehittäminen.....	5
Sähköinen kokousjärjestelmä.....	6
Erillisiä havaintoja	6
Sosiaali- ja terveydenhuolto.....	7
Koulutuspalvelut.....	8
Varhaiskasvatus	9
Hyvinvoinnin edistäminen	10
Vapaa-ajan palvelu	12
Tekniset palvelut	12
litin kunnan metsät.....	13
Konserniyhtiöiden tavoitteet ja toteuma.....	14
Kunnan taloudellinen toteuma 2021.....	16
Tarkastuslautakunnan strategia 2021 – 2025.....	17

Tarkastuslautakunta

Ajalla 1.1.2021 – 31.7.2021

Jäsen	Varajäsen
Olli Pasila, pj	Veikko Ikonen
Markku Saarelma, varapj	Tapio Johansson
Yrjö Nurmi	Ari Lindgren
Merja Seppälä	Marja Ruuhinen
Juha Nikula	Juha Laitinen
Marja Hannikainen	Eila Harve
Arja Talja	Anne Holmberg

Tilintarkastus

KPMG julkishallinnon palvelut Oy

JHT, KHT Kati Nikunen

Ajalla 1.8.2021 -

Jäsen	Varajäsen
Markku Saarelma, pj	Tapio Johansson
Veikko Ikonen, varapj	Ari Lindgren
Satu Ruuskanen Fallieres	Maisa-Leena Simonen-
Hannu Suhonen	Saija Eklund-Virtanen
Arja Talja	Yrjö Nurmi

Tilintarkastus

BDO Audiator Oy

Tarkastuslautakunnan toiminnasta

Lautakunnan kuultavana ovat olleet vuoden 2021 aikana

- Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän johtajaylilääkäri, terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toimialajohtaja Tuomo Nieminen
- Jarkko Salonen sekä hallinto- ja talousjohtajana että kunnanjohtajana
- Sivistystoimenjohtaja Jari von Becker
- Järjestelmäasiantuntija Antti Pitkämäki
- kunnanhallituksen puheenjohtaja Atte Savelainen

sekä vuoden 2022 puolella

- hyvinvointikoordinattori Irina Barkman vuoteen 2021 ja liittyen
- controller Petri Lindgren lautakunnan tiedon hankintaa avaamassa

Esipuhe

Vuosi 2021 on ollut litin kunnassa poikkeuksellinen sekä koronaviruspandemian aiheuttamien rosojen että suurten hallinnollisten muutosten vuoksi.

Kunnallisvaali toi valtuustoon enemmistön uusia valtuutettuja. Hallintosääntö siirtyi valiokuntia painottavaksi. Kunnan johto on vaihtunut.

Kunnan toimintakertomus esittelee laajasti valtuuston tavoitteiden toteutumista. Siltä osin, kuin huomautettavaa ei ole, tämä arviointikertomus ei kertaa niitä yksityiskohtaisesti eikä kattavasti. Arviointikertomuksen otsikointi poikkeaa siten aikaisemmasta ja Sote-uudistuksen myötä painoarvoaan nostavaa hyvinvointiteemaa on hiukan avattu erillisesti.

Lautakunta haluaa neljässä toimintavuodessaan oppia hahmottamaan valtuuston tavoitteita taustoittavaa normistoa, kartoittaa suuresta julkisesta tilastoinnista mittareiksi kelpaavia säikeitä ja seurata muiden tarkastuslautakuntien oivalluksia. Oletuksena on, että valtuuston tavoitteiden taustojen ymmärtäminen auttaa arvioimaan tarkoituksenmukaisuutta myös laajemmassa mielessä.

Kiitän lautakuntaa ja kaikkia lautakunnan työhön osallistuneita

Markku Saarelma

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Kunnan henkilöstö

Tavoitteet

Strategisena tavoitteena on houkutella henkilöstöä iittiläisiksi ja pitää huolta henkilöstön jaksamisesta ja hyvinvoinnista.

Seurattavina indikaattoreina ovat sairauspoissaolot ja työtyytyväisyyskyselyt.

Arviointi

Henkilöstön kotipaikkoja ei ole julkisesti seurattu.

Kokonaissairastavuus on alentunut lähelle koronavirusta edeltänyttä tasoa.

Työtyytyväisyyskyselyä ei ole vuonna 2021 toteutettu. Vuodelta 2020 ei noussut esille ongelmaa.

Työvoiman saatavuus on kasvava ongelma, joka korostaa hyvän henkilöstöpolitiikan arvoa.

Vuoden päättyessä työilmapiiriä kiitettiin hyväksi.

Luottamushenkilöhallinnon kehittäminen

Kunnanvaltuusto ei ole vahvistanut erillisellä selvällä ilmaisulla mikä oli hallintomallin muutoksen tavoite ja miten tavoitteen saavuttamista tulee arvioida.

Koska valtuusto 15.12.2020 valitsi kolmesta vaihtoehdosta yhden jatkokäsittelyyn, voidaan tuon vaihtoehdon esittelystä epäsuorasti lukea valtuuston tavoite

”Malli 2 : Valtuutettujen valmisteluun osallistuvaa roolia korostavassa valiokuntamallissa, jossa valiokunnilla ei ole virallista päätösvaltaa, eikä niille ole delegoitu viranomaistehtäviä, valiokunnat toimivat ns. valmistelevalina toimieliminä. Asiat tulevat esille yleensä viranhaltijoiden valmistelusta, mutta myös puheenjohtajan tai jäsenten ehdotuksesta. Asiat ovat vasta valmistelussa tai tulossa valmisteluun ja niihin tarvitaan poliittista ohjausta, mihin suuntaan asia lähdetään viranhaltijatyönä viemään.

Malli korostaa valtuutettujen merkitystä strategisina ohjaajina ja kunnanhallitusta päätöksentekielimenä. Viranhaltija ei valmistelee valiokunnan kokoukseen päätösesitystä, vaan kokouksessa yhdessä muodostetaan kannanottoesitys, jota viedään eteenpäin hallitukseen tai esittelijälle valmistelukannanottona. Tässä mallissa tasa-arvovelvoitteen ei tarvitse toteutua, koska valiokunnat eivät ole virallisia toimielimiä.

Mallin etuna on valtuutettujen keskustelua ja valmisteluun osallistumista korostava toimintatapa ja perinteisistä lautakuntajaoituksista vapaampi malli hahmottaa valiokuntien tehtäväkentät. Mallissa kunnanhallituksen jäseniä lukuunottamatta valtuutetut ovat jossakin valiokunnassa tai lakisääteisessä toimielimessä jäsenenä ja valiokuntien puheenjohtajuus on valtuuston varapuheenjohtajilla. Kunnanhallituksella on myös mallissa olennainen rooli varsinaisena päätöksen tekijänä toimielimenä, mikä parantaa kunnan kokonaisjohtamista, mutta edellyttää myös hallituksen ja viranhaltijoiden tehtäväjaon selkeää määrittämistä, jottei hallitustyöskentely ns. tukkeudu rutiiniluontoisista tai operatiiviseen toimintaan luettavista päätösasioista.

Laissa ei säädetä, mihin valiokuntien kokoonpanoa koskeva vaatimus asetetaan. Jos valiokuntamallille halutaan ehdoton sitovuus, sen käyttöönotosta on nimenomaisesti päätettävä tai määrättävä hallintosäännössä. Tällöin se sitoo valtuustoa itseään sen valitessa valiokuntia. Jollei kokoonpano vaalien jälkeen vastaa hallintosäännön määräystä, vaali on toimitettava uudelleen. Samoin tilannetta on tutkittava silloin, jos valtuusto ennen valintaa erikseen päättää valiokuntamallin käyttöönotosta tai yksityiskohdista. Malli voidaan käytännössä toteuttaa myös niin, että kokoonpanovaatimus otetaan ilman eri päätöksiä valinnassa huomioon. Tällöin kysymys on poliittisesta sopimuksesta eikä siitä poikkeamista voida katsoa lainvastaiseksi.”

Arviointi

Objektiivista uudistuksen arvioinnin kriteeriä ei ole asetettu. Vuoden 2020 kertomuksessa tarkastuslautakunta viittasi ennakkokritiikkiin valiokuntien mahdollisista motivaatio-ongelmista ja kunnanhallituksen käsittelyn ruuhkautumisesta.

Yleisesti on todettu, että näiden muutosten jälkeen kunnassa ilmapiiri on kuitenkin ollut hyvä ja ratkaisuja on tehty sekä hallituksessa että valtuustossa sovinnollisesti.

Valiokuntamallin omaksumisessa on ollut sekä ristiin menevistä odotuksista että tavanomaisesta oppimisprosessista nousevia huolia ainakin viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden roolituksesta. Motivaatio-ongelmiakin on ollut ja toreilla on vitsailtu kampaviinerikokouksista.

Kokemusten kertyminen ja näkemysten tuulettaminen keskusteluihin ja lehtikirjoituksiinkin oletettavasti tasoittaa tietä etenkin, kun hallinto- ja talousjohtajan virka on vuoden 2022 puolella

täytetty. Ennen uudistusta ohueksi jäänyttä keskustelua voidaan jatkaa valtuustossa sen kuvaamiseksi mikä halutaan ja mitä pitää hioa.

Sähköinen kokousjärjestelmä

Tavoite:

Sähköinen kokousjärjestelmä otettu käyttöön uuden valtuustokauden ensimmäisen 6 kk aikana.

Raportointi:

Valtuutetuilla litti.fisähköpostit. Kokouksissa käytössä Teamssovellukset/ Toteutunut Sähköinen kokousjärjestelmä ei ole toteutunut ulkoisista syistä

Arvio:

Teamssovellukset ovat toteutuneet ja toimineet.

litti.fi sähköpostit ovat aiheuttaneet sekaannusta, kun tarkoitusta varten ei ole erillisiä koneita. Osa valtuutetuista pitäytyy perustelluista syistä yksinomaan henkilökohtaisen osoitteensa käytössä. Kunta pitäytyy osoiteasiassa omassa näkökulmassaan. **Kompromissia ei ole vakiinnutettu. Viestintä ei toimi.**

Erillisiä havaintoja

Tavoite	Havainto:
Pysäytämme väestön määrän laskun	Ei toteutunut, uudessa strategiassa tavoitellaan muuttoliikkeen tasapainoa.
Vähennämme työttömyyttä edelleen	Työttömyys edellistä vuotta alemmalla tasolla. Työmarkkinatukiosuus kuitenkin kasvanut mm. yrittäjien johdosta.
Ruokapalvelun suoritehinta: 2,41 euroa,	200 577 suoritetta, a' 3,91 €. Covid19-pandemiasta johtuen mm. ruokapalvelujen suoritteiden määrä on alittunut, mutta kustannukset ylittyneet, mikä vaikuttaa
Edunvalvonnassa valtatie 12 Tillola-Lahti välin peruskorjauksen kiirehtiminen	Yhteistyö jatkuu, ei vielä toteutuslistalla

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Tavoitteiden asettaminen

litin kunta on luovuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntayhtymän perussopimuksen sekä osakaskuntien vuonna 2020 laatiman, kuntayhtymää sitomattoman omistajastrategian. Lisäksi vuosittain yhtymäkokous asettaa sitovia toiminnallisia tavoitteita ja laaditaan kuntakohtainen palvelusopimus, jonka allekirjoittaa kunnanhallitus.

Vuodelle 2021 asetetut asiakastavoitteet käsittelevät terveydenhuollossa ensisijaisesti määräaikoja ja vaikuttavuuden osalta lähinnä asumiseen liittyviä tavoitteita.

litin kunnanvaltuusto on hyväksynyt sen, että kuntayhtymä hankkii perusterveydenhuollon palvelut kuntayhtymän ja yksityisen toimijan yhteisyritykseltä Harjun terveydeltä.

Havaintoja

Harjun terveys tiedottaa arvionsa toimintansa laadusta perustaen NPS-mittariin ("suosittelisitko ystävillesi").

Digitaalisten palvelujen tarjonta on monipuolistunut.

Arviointi

Kustannuksen hallintatavoite on litin osalta toteutunut, **mutta koronavirus on lisännyt erikoissairaanhoidon kiireettömän hoidon velkaa.**

Digitaalisten palvelujen lisääntyttyä omatoimiset henkilöt ovat saaneet osan palveluista nopeasti ja järjestelmää kuormittamatta.

Vaikka NPS-mittaria käytetään laajasti, on kiistanalaista mitä se mittaa. Palvelua syystä tai toisesta saamattomat ovat vastaajina aliedustettuja. Palveluiden varaaminen on koettu hankalaksi.

Laatua voisi mitata seuraamalla yksityiseen palvelutuotantoon valuvaa kysyntää, hoidon tarpeen havaitsemisherkkyyttä tilastollisin menetelmin ja hoidon piirissä olevien hoitotavoitteiden toteutumista nykyaikaisilla algoritmeilla.

Vuodeosastohoidon, röntgenin, neuvolan ja päivystyksen maantieteellinen etäätyminen sekä tiimimalli vaarantavat toiminnan eheyttä voivat vaikeuttaa hyvinvointipalvelujen kontaktipintaa.

Sosiaalihuollon palvelutakuu on toimeentulotukipäätösten osalta lähes täysin (99%) onnistunut, muilta osin hiukan vajaammin (vähintään 94%).

Koulutuspalvelut

Tulosalueen tarkoitus:

- **Koulutoimen hallinto** vastaa sivistyspalveluiden päävastuualueen toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä ja toimintaedellytysten ylläpidosta sekä niihin liittyvien hallintopalveluiden hoitamisesta.
- **Perusopetuksen** tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville oppivelvollisille perusopetusta, erityisopetusta sekä vapaaehtoista iltapäivätoimintaa. Kunta järjestää opetuksen itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa tai ostamalla palvelua muilta opetuksen järjestäjiltä.
- Iitin lukio on yleissivistävä oppilaitos, joka jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. **Lukiokoulutuksen** tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, jossa annetaan myös yrittäjäyyskasvatusta.
- **Kansalaisopisto** antaa omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi pohjautuvaa vapaan sivistystyön mukaista koulutusta.
- Lisäksi tehtävänä Joukkoliikennelain (13.11.2009/869) mukaisen kunnan hankkiman **joukkoliikenteen** koordinoiminen, suunnittelu ja järjestäminen Iitin kunnassa.

Tavoitteita	Raportointi
Kuntalaisten koulutuspalvelut järjestetään tulosalueella lain ja talouden antamissa puitteissa mahdollisimman laadukkaasti	- Perusopetuksen laatukriteereiden noudattaminen johtamisessa, iptoiminnassa, kodin ja koulun yhteistyössä on ollut onnistunutta. Haasteita on aiheuttanut oppilashuolto, tieto- ja viestintäteknologian keskusjohtoinen hallinta ja taloudellisten resurssien kaventuminen.
Jatko-opiskelupaikan saaneet	Oppilaat ovat sijoittuneet jatko-opintoihin hyvin
Kansalaisopisto edistää väestön hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta sekä uudistaa koulutusohjelmaansa	Kansalaisopiston kevätlukukauden 2021 lähiopetus-tunnit jouduttiin perumaan koronarajoitusten vuoksi.
Koulukuljetuskustannukset laskevat vuoden 2021 aikana	Syyslukukausi 2021 kyettiin viemään läpi suunnitellun opetusohjelman mukaisesti.
Iitin lukion oppilasmäärä nousee, koska ulkopaikkakuntalaisten määrän toivotaan lisääntyvän. Lähiseutujen lukioiden lopettamisen vuoksi.	Koronan vuoksi CAF-laatuarviointi jäi aloittamatta.
Opetus- ja kasvatushenkilöstön työhyvinvointia tuetaan	Koulukyytien kuljetuskustannukset eivät laskeneet, koska syksystä alkaen koulukyytien tarjonnassa tapahtui muutoksia.
	Iitin oppilasmäärä on noussut merkittävästi, koska ulkopaikkakuntalaisia on tullut Iitin lukioon.
	Opetus- ja kasvatushenkilöstön mahdollisuuksia koulutustilaisuuksiin on tarjottu aiempaa enemmän. Sen myötä työhyvinvointia on pystytty tukemaan

Arviointi

Koronapandemia on haitannut toimintaa. Mittaamisen kehittämistä suositellaan.

Varhaiskasvatus

Tulosalueen tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville lapsille varhaiskasvatusta ja lakisääteistä päivähoitoa sekä maksutonta esiopetusta oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja varhennettua esiopetusta pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille koulun toimintapäivien mukaisesti.

- litin varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus työskentelee yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapsen parhaaksi.
- Varhaiskasvatusta toteutetaan litin kunnassa kysynnän ja talousarvion antamissa raameissa päiväkodeissa. Palvelupisteinä ovat päiväkodit Peltola ja Pikku-Vieteri (vuorohoito) Kausalassa ja päiväkotit Nappula Vuolenskoskella. Kunta myöntää yksityisen hoidon tuen kuntalisää yksityisen päivähoitoon asiakkaille. Perhepäivähoitoa litissä on mahdollista saada vain yksityisen palveluntuottajan kautta.

henkilöstön täydennyskoulutukset	koulutussuunnitelma on laadittu, mutta ei toteutettu resurssien puutteen ja koronan vuoksi äydennyskoulutus-kalenteria ei ole laadittu
päiväkodin mitoitus	toteutunut osittain
Varhaisen tuen tarve tunnistetaan ja järjestetään tukea varhaiskasvatuksen aikana	ikäkausikartoitukset toteutuneet
litin varhaiskasvatus on haluttu työpaikka.	osa-aikaisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkaaminen ei toteutunut - tarvittaessa lapsi on nostettu tehostettuun tai erityiseen tukeen
litin kunnan päivitettyä varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan varhaiskasvatuksessa	Kaikkiin avoimena olleisiin toimiin ei saatu rekrytoitua vakinaista henkilöstöä.
Opetus- ja kasvatushenkilöstön työnhyvinvointia tuetaan	Toteutunut
	Ainoat tukitoimet olivat Tyky-setelit

Arviointi:

Koronavirus on vaikeuttanut moni tavoin varhaiskasvatusta. Kontaktipinta hyvinvointialueeseen on tärkeä etenkin asiantuntijapalvelujen saannin varmistamiseksi.

Hyvinvoinnin edistäminen

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 14.12.2021 Päijät-Hämeen vuosien 2021-2025 hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman. Kertomuksessa on laajasti kyselytutkimukseen perustuvaa aineistoa. Kun otannan pienehkö iittiläisten osuus jakautuu vielä alaryhmiin, satunnaishajonta häiritsee tulkintaa.

Kunnanvaltuustolle esitetty litin kunnan hyvinvointikertomus 2017 – 2020 avaa ja täydentää alueellista kertomusta ja syventää lausutuin esimerkein mitä täsmällisesti määrittämättömillä on mahdollisesti tarkoitettu.

litin kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 on hyväksytty valtuustossa 20.2.2022.

<http://julkaisu.iitti.fi/dynasty/kokous/2021919-3-1.PDF>

Terveysten edistäminen kuntajohdossa (THL)

<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

Pisteet	Iitti	Päijät-Häme	Koko maa
Kaikki sektorit	52	67	68
Kuntajohto	34	85	78
Perusopetus	66	63	64
Lukiokoulutus	77	69	66
Ammatillinen koulutus		58	63
Liikunta	70	76	72

Arviointia

Hyvinvoinnin edistäminen on laaja toiminta-alue, jonka suhteellinen osuus kunnan toiminnassa kasvaa, kun sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy alueelliseksi. Kunnassa alue on esiintynyt vahvimmin nimikkeellä ”vapaa-ajan palvelut”, mutta toimenkuva laajenee.

Kunnan ja maakunnan rajapinnassa ehkäisevä ja korjaava työ kohtaavat ja voimavarojen ihanteellinen jakaminen suosii yhteistyötä edunvalvonnan väistessä.

Maakunnallisesti hyvinvoinnin edistäminen on monisäikeinen, runsaasti organisaatioita, projekteja ja ohjelmia sisältävä kokonaisuus. Ihanteiden muuttaminen todeksi edellyttää kunnassa kehittämistoimia tulevina vuosina.

Kunnan talouden sopeuttamisen yhteydessä tehdyt avustusten supistukset näkyvät nyt osin suhteettomina, kun verrataan niiden varassa tuotetun aktiviteetin määrää ja miten sisäisten palvelujen sekä vuokrien kustannus on toiminnasta lähes riippumattomasti kasvanut.

Yhteistyötahoille vuosittain suunnattujen avustusten rinnalle voisi harkita kehittämismäärärahaa, jolla vuoden aikana herääviä ideoita rahoitetaan.

Hyvinvoinnin edistämisen paikallisia yhteistyötahoja ja työryhmiä

Ikäihmisten ja vammaisten neuvottelukunta
litin Invalidit
litin Eläkkeensaajat
Eläkeliitto litin yhdistys
Pohjois-Kymen hengitysyhdistys
Pohjois-Kymenlaakson diabetesyhdistys
litin seurakunta
Kymenlaakson syöpäyhdistys, litin os.
litin sydänyhdistys
litin sotaveteraanit

Nuorisovaltuusto - NUVA
Osallisuus, nuorten ääni kuuluviin
Etsivä nuorisotyöntekijä kouluttautunut ko. ryhmän vetäjäksi
Nuoret mukaan jo heitä koskevien asioiden valmisteluun

SPR
Korona-ajan yhteistyö + tapahtumat

Liikunta - ja nuorisoseurat
Jenga Team
litin Pallo
litin Pyrintö
Kausalan Yritys
litti Hockey
litin Latu
litin Soutajat
litin Keilaajat
litin Jousiampujat
litin VPK
Partiolippukunta Kymen Kotkat

Työryhmiä
Liikenneturvallisuustyöryhmä
PETE paikallistasolla
Oppilashuoltoryhmä
LAPE paikallistasolla

Hyvinvoinnin edistämisen alueellisia yhteistyötahoja

Hyvinvointikoordinaattorien verkosto - HYTE
Hollola
litti
Myrskylä
Hartola
Heinola
Orimattila
Asikkala
Lahti
Padasjoki
Kärkölä
Pukkila
Sysmä
PHHYKY:n edustajat + muut

Päihde- ja mielenterveystyön seutukoordinaatioryhmä - PETE
Hollola
litti
Myrskylä
Hartola
Heinola
Orimattila
Asikkala
Lahti
Padasjoki
Kärkölä
Pukkila
Sysmä
PHHYKY:n edustajat + muut

Lapsi ja perhepalvelut - LAPE
Hollola
litti
Myrskylä
Hartola
Heinola
Orimattila
Asikkala
Lahti
Padasjoki
Kärkölä
Pukkila
Sysmä
PHHYKY:n edustajat + muut

Vapaa-ajan palvelu

Tavoite Eerolantien liikuntapuisto perheille - >lähiliikuntapaikka Nuorisotilassa ja tapahtumissa unohtamatta koulujen kanssa yhteistyötä. Aktiivisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa tavoitetaan nuoria ja järjestetään yhteisiä tapahtumia nuorille.	Raportti Liikuntapuisto valmistui 2021 ja on ollut suosittu. Perusiltojen kävijät Nuokulla: 3226 nuorta 5-6lk kävijät: 649 K-18: 94 Yksilötyöskentelyssä etsivä nuorisotyöntekijä kohtasi 41 nuorta. Yhteydenottoja ko. nuorten kanssa oli lukuisia. Yhteistyötä tehdään eri tahojen kanssa. Seurakunnan kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Hankkeen avulla jatkettiin keväällä 2021 koulunuorisotyötä ehkäisemään koronan/ etäkoulun ym. aiheuttamia haasteita.
--	---

Tekniset palvelut

<u>Tavoite</u> Yhdyskuntapalvelut Kolmen vuoden tonttireservi rakennettavissa Päällysteet eheät Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet pääosin toteutettu Teknisten palvelujen kehittämisselvitys toteutettu vuoden 2021 aikana Asiakastyytyväisyys palveluihin samalla tasolla tai parempi kuin v. 2020 Metsienhoito kilpailutetaan vuoden 2021 aikana.	Raportti Toteutunut Ei toteutunut. Ei toteutunut. Liikenneturvallisuuden parannuskohteita on luetteloitu runsaasti, ja niitä ilmenee vuosittain uusiakin. Näistä toteutetaan yhdessä ELY-keskuksen kanssa kustannustehokkaimmat ja oleelliset kohteet resurssien puitteissa. Ei toteutunut. Siirtyi vuodelle 2022. Ei toteutunut. Kyselyn perusteella tyytyväisyys oli laskenut kaikilla muilla osa-alueilla paitsi liikenneväylien ja kunnan rakennusten pihojen talvihoidon osalta. Ei toteutunut. Siirtyi vuodelle 2022.
--	---

Arvio: Varsin paljon jää toteutumatta.

litin kunnan metsät

litin kunnan metsäomaisuus alkoi kehittymään 1900-luvun pulavuosina, jolloin suuretkin kartanot joutuivat talousvaikeuksiin ja luopumaan metsäomaisuuksistaan. Osa metsistä tuli kunnan omistukseen pakkohuutokauppojen kautta. Suurin kauppa oli osa Arrajoen metsien ostosta Säyhteen kylässä.

Vastaavasti kunta myi metsiään noin 500 hehtaaria 1936, jolloin muodostui Kanajoen kartano. Kauppahinta oli noin 1.4 miljoonaa silloista markkaa. Myyntiä edelsi kiivas keskustelu valtuustossa, sillä myyntiä vastusti lähes puolet valtuustosta, esim. valtuuston puheenjohtaja.

Kunta hoiti ja hallinnoi metsäomistuksiaan pitkään omana toimintanaan työllistäen kymmenkunta metsätyöntekijää, kunnes 1980-luvun lopussa keskustan esityksestä metsien hoito päätettiin enemmistön päätöksellä ulkoistaa MHY:lle, mikä oli huono ja kallis ratkaisu, työpaikat katosivat. Metsän myynti siirtyi MHY:n ja kunnanjohtajan päätettäväksi. Sekä kunnanvaltuuston metsäretket että katselmukset loppuivat.

Näin kunnanvaltuusto menetti valtansa päättää metsäomaisuuden käytöstä. Tämä käytäntö on edelleen voimassa.

Nykyisilläkin hehtaariomistuksilla litin kunta on suuri metsänomistaja. Vuonna 2006 metsää oli 1784 hehtaaria, josta 10 vuoden kuluessa metsää ja metsäpohjaa myytiin noin 100 hehtaaria, mikä ei talouden kannalta ollut järkevää.

Vuosina 2016-2024 hehtaareita oli/on n 1684 ja ennusteen mukaan sama määrä vielä vuonna 2035. Puumäärä kunnan metsissä oli vuonna 2006 261294 kuutiota eli 155 kuutiota hehtaaria kohti. Ennustekauden lopun vuonna 2035 puumääräksi on arvioitu 330943 kuutiota eli 195 kuutiota hehtaaria kohti. Vuotuiseksi kasvuksi on koko pinta-alalle arvioitu 12408 kuutiota vuodessa eli 7.4 kuutiota vuodessa hehtaaria kohden.

Vuosittainen hakkuu on varsin suuri keskimäärin 7487 kuutiota vuodessa ja vuotuinen hakkuutulo on 254082 - 277997 euroa vuodessa. Avohakkuista pidättymistä voi harkita. Brutto hakkutulot vuosina 1999 - 2020 olivat noin 8.5 miljoonaa, millä summalla katettiin budjettivajetta.

Näiden lisäksi energiapuun käytöstä vuosina 2009 - 2015 tuli tuloja 520896 euroa, josta menoja oli 432858 euroa. Menot sisältävät viiden henkilön palkat ja konetyön, nettotulos oli 88038 euroa eli kohtuullisen hyvä. Valitettavasti valtuuston enemmistön tahdon vastaisesti silloinen kunnanjohtaja ja tekninen johtaja lopettivat kunnan energiapuun käyttämisen. Hakkeen osti Kausalan Lämpö Oy. Valtuuston enemmistön mielestä energiapuun käyttöä olisi tullut jatkaa.

Metsänhoidon kustannuspuolta on mahdollista tarkastella ajanjaksolla 2010 - 2022.

Metsänhoidon kustannuspuolta on mahdollista tarkastella ajanjaksolla 2010 - 2022.

- tässä jaksossa bruttomyynti oli 5.9 miljoonaa euroa,
- Keva eläkekulut 64759 euroa,
- MHY:n kustannukset olivat n 900000 euroa
- muiden kulujen osuus oli verrattain korkea 278785 euroa, jolloin kulujen jälkeen 10 vuoden nettotuloutus olisi 3.9 miljoonaa euroa.

Siis kymmenen vuoden tarkastelujaksolla metsäomaisuus on hyvin tuottoisaa. Metsäomaisuuden lisäämistä voi harkita

Konserniyhtiöiden tavoitteet ja toteutuma

litin vuokratalot Oy

Tavoite	Raportti TP2021
litin vuokratalot Oy toteuttaa kiinteistöjen salkutuksen vuoden 2021 aikana	Käynnistynyt, kesken
Asuintalojen kuituverkkoon liittämishanke käynnistynyt	Hanke toteutumassa suunnitelmien mukaan

Kausalan Lämpö Oy

Tavoite	Raportti TP2021
Moottoriurheilu- ja valmennuskeskuksen alueen ulkopuolisen vesihuollon toteutus maankäyttösopimuksen mukaisesti	Kymiringin alue on toteutunut maankäyttösopimuksen mukaisesti. KymiRing Oy:llä maankäyttösopimuksen mukaisesti infran toteuttamisvelvollisuus. Paineellinen vesi on tällä hetkellä tontin rajalla. Tästä eteenpäin jatkaminen vaatii rakentamista rata-alueen sisäpuolella (tonttijohto)
Arvioidaan vesi- ja lämpöliiketoiminnan kilpailukykyisyys ja uusinvestointien toteutustavat	Kausalan Lämmön hinnoittelu on kustannustehokas sekä kaukolämmössä että vesihuollossa verrattuna samankokoisiin laitoksiin. Uuden lämpölaitosinvestoinnin toteuttaminen on arviointiprosessissa ja eri vaihtoehtoja selvitetään edelleen.

litin jäähalli Oy

Tavoite	Raportti TP2021
Toiminnan saattaminen taloudellisesti kestäväälle ja korvaus- sekä uusinvestoinnit mahdollistavalle pohjalle	Jäähallin täyttöaste 68.7%, josta yksityistä käyttöä 30.7%. Yhtiön tulos 3 007.48 euroa
	Taitoiitti Oy fuusioitu yhtiöön, mikä on parantanut yhtiön kassatilannetta.

Konserniohjauksen määrittelystä

Konserniohjauksen kehittämiseksi kunnanhallitus on 15.6.2020 ottanut käyttöön konsernijaoston, jollainen on 28.8.2021 asetettu myös nykyisen kunnanhallituksen toimikaudeksi.

litin kunnan hallintosäännön 25§:n mukaan

konsernijaosto

1. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle,
2. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämissä asioissa tai mikäli ennakkokanta koskee toimenpidettä, joka edellyttää kunnan osallistumista rahoitusjärjestelyihin, valmistelee jaosto ennakkokannan kunnanhallituksen päätettäväksi. Mikäli ennakkokanta ole sen luonteinen, ettei kokousta ehditä kutsua koolle. Tällöin ennakkokannan voi antaa kunnanjohtaja.
3. voi antaa yhtiökokousedustajille omistajaohjauksen edellyttämiä toimintaohjeita,
4. seuraa ja arvioi tytäryhtiöiden hallitustyöskentelyn edellyttämää asiantuntemusta, toimialatuntemusta, kokemusta ja riippumattomuutta,
5. muut asiat, jotka kunnanhallitus on antanut sen valmisteltavaksi.

Ja kunnanhallitus mm.

4. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallitukseen;
5. nimeää yhtiö- ja yhtymäkokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Arviointia

Lautakunta suosittelee saattamaan loppuun kiinteistöjen salkutuksen.

Vuoden 2020 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta ilmaisi tyytyväisyytensä konserniohjeen uudistuksesta ja konsernijaoston käyttöön otosta.

Kunnan tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet ja konsernijaoston jäsenet ovat eri henkilöitä. Vaikka kunnan yhtiökokousedustajat saavat omistajaohjausta koskevat toimintaohjeet ja kunnanhallitus nimeää ehdokkaat tytäryhtiöiden hallitukseen, toimintavuoden aikana osakeyhtiölain mukaan yhtiön edusta vastuussa oleva hallituksen jäsen saattaa arvioida toisin kuin kunnanjohtaja, kunnanhallitus ja/tai konsernijaosto.

Kunnan taloudellinen toteuma 2021

Vuoden 2021 ylijäämäksi kirjattiin 2 984 951 euroa. ja vuoden 2021 jälkeen kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 5 583 250 euroa.

Tarkastuslautakunta lausuu:

- litin kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää
- tilikaudella 2021 litin kunnan talous on ylijäämäinen

Kunnanhallituksen selostus talouden toteutumisesta ja johtopäätös on selkeä:

"litin kunta pääsee todennäköisesti vuoden 2023 alusta aloittamaan hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen aikakauden vahvalta pohjalta verraten runsaiden ylijäämien turvin. Valtuuston hyväksymä sopeutusohjelma on toteutunut pääosin suunnitellusti."

Lautakunta yhtyy kunnanhallituksen lausumaan. Koronapandemia kuormittaa edelleen erikoissairaanhoidtoa, jonka hoitovelan purku siirtynee suurelta osin edelleen.

Kysymyksiä kunnanhallitukselle

1. Onko omistajaohjauksessa ennalta valmis toimintakaavio, jos tytäryhtiön hallitukseen valittu ja siten osakeyhtiölain mielessä yhtiön edusta vastuussa oleva jäsen näkee päätettävän asian ilmeisen toisin kuin kunnanhallituksen konsernijaosto?
 2. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.
- litin kunnan hallintosäännön 67§ mukaisesti tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle huhtikuun loppuun mennessä annettavassa arviointikertomuksessa.
- Olisiko tarkoituksenmukaista asettaa tarkastuslautakunnan määräaika siten, että tilintarkastus on aina tehty ennen arviontikertomuksen luovuttamista?
4. Miten määräytyy konsernin varaus potilasvahinkovakuutusmaksuun ja mikä käytännössä merkitsee, että se on lisääntynyt vuoden 2021 aikana 94 959 euroa?

Tarkastuslautakunnan strategia 2021 2025

Kuntalain 121 § kuvaa tarkastuslautakunnan tehtävät. Lautakunta näkee työnsä ytimeksi luotelman kohdat 2 ja 3:

2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;

3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;

Kuntastrategian valmisteluun liittyen tarkastuslautakunta linjasi toimikaudelle työnsä kehittämisen painopisteet:

- kouluttautua tavoitteiden ilmaisun ja toteutumisen mittaamisen sekä kunnan ulkopuolisten tietolähteiden käyttöön
- suosia yhteistyötä toisten tarkastuslautakuntien kanssa
- nostaa esiin arvioinnissa esiintyviä vaikeuksia

Arviointikertomuksen muodon ihanteeksi on valittu kunnan kertomusta muistuttava osittain strukturoitu malli, jossa kootaan toimialoittain kokonaisuuksiksi:

- valtuuston hyväksymien asiakirjojen lisäksi muualla asetettuja normeja
- kunnan toimintakertomus, soveltuvat muut kertomukset sekä havainnot toiminnasta ja
- toiminnan arviointi

Jos jonkin kokonaisuuden pidemmän kehityskaaren arviointi harkitaan tarpeelliseksi, tehdään ajallisesti arviointivuoden ulkopuolelle ulottuvia selvityksiä

Tarkastuslautakunnan oman toiminnan arviointi

Vuosi 2021 jakautui kahdelle lautakunnalle seitsemän ja viiden kuukauden jaksoiksi. Nykyinen lautakunta on viisijäsenisenä aiempaa pienempi, joten sen kosketuspinta kunnan arkeen on kapeampi. Kunnan henkilökuntavajeen vuoksi vuoden 2021 loppupuolelta lähtien tarkastuslautakunnalla ei ole ollut omaa sihteerää.

Kunnan toimialaa koskevaa, arviointia tukevaa tietoa kirjautuu moneen tietokantaan. Lautakunta on vasta aloittamassa niihin perehtymistä, joten arviointi perustuu tänä vuonna lähinnä kunnan vuosikertomukseen.

Ensisijaisesti toimikauden myöhäisestä alkamisesta, mutta myös muista mainituista syistä käsillä oleva arviointikertomus ei ole sillä tavoitetasolla, johon nelivuotiskautena tähdätään. Esittämistapa toiveen mukaan kiinteytyy asteittain.

Tammikuussa 2020 litin tarkastuslautakunta kutsui Vuolenkoskelle neuvottelukokoukseen hyvinvointikuntayhtymän alueen tarkastuslautakuntien puheenjohtajistot. Tuolloin sovittiin neuvottelutapaamisten jatkamisesta, mutta pandemian vuoksi tapaaminen kutistui yhteiseen etänä toteutettiin koulutukseen.

20.10.2021 pidettiin Hartolan, Heinolan ja litin tarkastuslautakuntien yhteinen koulutustilaisuus Heinolassa. Osallistujat pitivät uutta kokoontumista Vuolenkoskelle toivottavana. Sen järjestämien on lykkääntynyt pandemian pahenemisen vuoksi, mutta kokoontumisen oletetaan järjestävän vuoden 2022 syksyllä.